

GRUPPE: *Kystbefæstn*

TRYKT:

My Dag
28-9-1959

EMNE: *Langelands Fort*

ORLOGSMUSEET

Klar til indskibning på Nakskov havn

Langeland modstod invasionen

De lollandske landgangstropper mødte hård modstand, led svære tab og nåede kun få af de mål, der var sat

»Operation Lola« en øvelse med mange paradokser og interessante perspektiver

Weekendens størrelse på Langeland hvor hjemmeforsvarerne fra begge sider af Storebælt mødtes, endte med en afgørende sejr for det langelandske hjemmeforsvar. Angriberne nåede kun få af deres mål.

Døvelsen var fra starten sprængfyldt med paradokser. Sætraspporten over bællet, der isvrigt forløb fint, under disciplin og monsterværdig opstilling ved indskibning og udflettning under landgangen. Ujente ikke til at bevise nogen militær mulighed.

Den var dels en demonstration af, at man fra hjemmeforsvaret smækker af på jeppe, så man ikke vil være bundet af kystlinjer, men kunne bevæge sig fra sted til sted i det danske øster, dels til at bevise, at noget sådant i øjeblikket er håbløst umuligt, fordi hverken hær eller marine ejer nogen sætraspportmidler af betydning.

I øvelsesrundtøjet hed det, at Langeland var besat af fjendtlige faldskærmsstropper, som de lollandske hjemmeforsvarfolk skulle jage ud. I øvelsens realitet var det omvendte tilfældet, faldskærmsfolkene var de langelandske hjemmeforsvar, den ikke stedskendte fjende det lollandske hjemmeforsvar, der ved denne lejlighed fik at føle på kroppen, hvorledes det er i ukendt terræn at have lokalbåndet hjemmeforsvar til pelsen uafbrudt.

En fremtrædende lollandsk hjemmeforsvarsleder sagde efter øvelsen, at de langelandske hjemmeforsvares opdeling i små kampgrupper, der udnyttede terrænet, snart var det, snart ikke, og snart efter igen, ville have slidt den invaderende tyrke op i løbet af tre dage under virkelige forhold. Da øvelsen standtede, var der oplyst en foreløbig skæbnat, hvor invasionsstyrkerne sad i et brohoved omgivet af langelanderne, endeligt disse var i mindretal.

Sydspidsen af Langeland, omkring kystfortet, var øvelsen igennem et kampebillede for sig, hvor lollandske hjemmeforsvarfolk virkede som angriber og fortets mandskab støttet af lokal hjemmeforsvar virkede som forsvarere. Fortet hed voldsomt fra sig, men

angriberne nåede frem og fik gennemført en del af det planlagte, men langt fra nok til, at der kunne være tale om nogen sejr.

Opklaringsdeling på jeeps forløber for tungere våben

Fra lollandsk side indstattes i øvelsen en ryksskole, en opklaringsdeling bestående af 6-7 jeeps med påmonterede maskingevær i nogle jeeps, radiostation i én, mandskab og ledelse i resten. Hæren anvender i udstrakt grad sådanne enheder, og hjemmeforsvaret plejer at regne med, at disse er ubyre erbare i terræn spekket med hjemmeforsvar.

Det var da heller ikke for at repetere et bevis herfor, at delingen var sat ind i øvelsen. Samtidig med at den ledte en stillet opgave i øvelsen så godt den formåede, indgredede denne enhed sit mandskab i færing af en sådan motoriseret kolonne.

Det skete godt nok i fjendtligt område, men man huskede alligevel erfaringer, der vil gavne under tilsvarende fremrykning i område besat af egne styrker.

Og det af ansop fremrykning i eget område med en sådan motoriseret kolonne, der bliver aktuel, hvis og når det lollandske hjemmeforsvar får tungere våben. Man har således ved denne øvelse foretaget indprøving af disse våbens fremrykning i terrænet.

Et paradoks, der førte til beklæggelig hidsighed

I øvelsesbestemmelserne var indflettet en del pålæg, væsentlig af sikkerhedsgrunde. Det hed sig således, at nærføret ikke måtte findes sted, og at der ikke måtte skydes på personel

mere end 30 meter, samt at fingere måtte tages. Hvilket meget naturligt medførte, at mange hjemmeforsvarere selv, hvorledes det var muligt, at tage afstand på 30 meter afstand! Denne regel var næsten på forhånd dømt til at blive overtrådt.

I det østlige øvelsesfelt, omkring fortet, stod kampene mellem værnepligtige og hjemmeforsvar mod hjemmeforsvar. I den østlige del af øvelsesområdet var det hjemmeforsvar mod hjemmeforsvar, og her fandt ingen guldninger sted.

I området ved Langelandsfortet var det værnepligtige mandskab imidlertid tydeligvis opdelt af befalingsmandens til ikke at lade sig slå ud af amatører i uniform.

Tre værnepligtige brugte geværkolben!

Netop i dette frontfelt blev angriberne fra Lolland ført af en lokal kendt mand, barmesedt i terrænet, hvorfor angriberne nåede tæt ind på livet af fortbesætningen, før kommandøets tilstedeværelse blev kendt. Overraskelse og nærkamp var uundgåelige følger. Det fjendtlige kommandos enkelte grupper nåede helt ind i fortområdet, hvilket åbenbart chokerede så meget, at man tildele sig fra koncepterne.

Nogle af de værnepligtige indledte forsvaret af fortet med skytning på nært hold og efterfølgende geværkolbeslag. To gamle skuldre og en flange i kinden var resultatet for tre hjemmeforsvarfolk fra Lolland. At en oplyst stemning således førte til mere realisme end skæbnligt kan ikke nok beklages. For de pågældende værnepligtige selv, var det forsvæd det som forsvæd, da de straks efter opdagede, at der er andre end dem, der har lært militært håndgængs. De

tre ubehagelige værnepligtiges voldsomme fremfærd endte alle med jord i munden...

Isvrigt var fortets modstand så massiv, at selve fortet, som består af delvist nedgravede bunkers, holdt stand, hvorimod kasernområdet og hovedvægen, som man kunne vente, blev ødelagt af snartrøerne. Der skete således ingen reel skade i forsvaret af fortet.

Tre uheld — men ikke alvorlige

Der skete tre uheld under øvelsen, men ingen af dem var dog alvorlige. Som nævnt fik en hjemmeforsvarer kinden ved fortet, en anden trådte ud et sted hvor der ikke var noget at træde på, den slags kan jo ske i tæt mørke, og det resulterende fald medførte en sun og ubehagelig knæ og lignet om skulder.

Det værste uheld skete i omegnen af Spodtøler, hvor et skud blev aflyret på for nært hold. I mørke er det ikke altid lige let at se hvor nær man er hinanden, og skytten har måske slet ikke været klar over, at der var en mand lige foran ham.

Kraftsløst fra det løse skud røg lige ind i underskibet på den pågældende hjemmeforsvarer, og resulterede i, at huden flåedes af nogle steder og alle steder i underskibet blev fyldt med krutkorn.

Med mandens smerte blev der alarmet en ambulance, og via det radionet, der brugtes i øvelsen, kombineret med ambulance-radioen, nåede ambulancen frem til det punkt i terrænet hvor manden var, på mindre end 10 minutter. En halv time efter var manden tilbage ved sin afdeling, rensset, vasket og med plaster på sårene, der ikke var alvorlige, og næppe vil efterlade synlige spor.

—aa. f.